

Кристина АНЂЕЛИЋ

студент докторских студија Правног факултета
Универзитета у Нишу

МЕЂУНАРОДНИ ЦЕНТАР ЗА РЕШАВАЊЕ ИНВЕСТИЦИОНИХ СПОРОВА (ICSID) КАО КОМПРОМИС ИЗМЕЂУ СУДСКОГ ПОСТУПКА И АРБИТРАЖЕ

Резиме

Међу моделима за решавање инвестиционих спорова, судски поступак и арбитраже се перципирају као међусобно супротстављени, јер судови представљају оличење државне власти, а арбитраже добровољно делегирање дела суверенитета. Дуализам судског поступка и арбитраже, схваћених у антагонистичком односу, добија на значају рађањем идеје о формирању Међународног инвестиционог суда. На линији између конкурентних модела за решавање инвестиционих спорова је ICSID, као компромис. Кроз приказ одређених кључних карактеристика ICSID-а: нивоа флексибилности уграђених у ICSID Конвенцију, правног ауторитета одлука које се одређују као функционално судске, хибридне правне природе поступка и могућности прилагођавања фрагментираним међународном инвестиционом праву; анализира се идеја о опредељивању структуриране арбитраже каква је ICSID, као оптималног модела за решавање инвестиционих спорова.

Кључне речи: *инвестициони спорови, арбитраже, судски поступак.*

І О идеји за одређивање Међународног центра за решавање инвестиционих спорова као „међурешења” између судског поступка и арбитраже

Владавина права је једна од суштинских обележја модерне државе, достигнуће које је одваја од историјских творевина чији поредак није почивао на уређеном систему у коме свако има загарантована

права. Самостална и независна судска власт, као уставноправна категорија, стоји као основни стуб – носилац остваривања прописаних права. Поверавање решавања спорова судовима је један од основних прерогатива суверене државе. Наравно, ове тековине нису новина, већ се наводе као *de lege lata*, фундаменталне карактеристике државног уређења, које су временом дубоко интегрисане у систем власти и модус њеног функционисања. Посматрано у контексту решавања међународних инвестиционих спорова, профилисање судија, механизми за очување неутралности суда, обезбеђивање права на суђење у разумном року, неке су од основних поставки на којима би могла да почива идеја о коришћењу домаћих судова за решавање ових спорова. Међутим, пракса показује да национални судови редовно нису изабрани форум инвеститора пред који износе захтев за заштиту својих права у односу на државу домаћина.

Шта би онда било *de lege ferenda*? Као једна опција, постоји идеја за оснивање међународног инвестиционог суда. У преговорима који се воде у оквиру Трансатлантског партнерства у области трговине и инвестиција (енг. *Transatlantic Trade and Investment Partnership – TTIP*), Европска унија је сачинила предлог о реформисању приступа заштити инвестицијама. Овај предлог подразумева формирање Међународног инвестиционог суда, који би као стално тело, имао циљ да штити права инвеститора, истовремено штитећи регулаторна права државе, кроз јасно дефинисана правила процедуре, квалификоване судије, транспарентне поступке и апелациони систем.¹ У контексту развоја међународних односа ово би могло да се схвати као логични еволутивни корак. Интернационализација судског система се може схватити као надоградња над глобализацијом економије и материјалног права. Уколико би се ова идеја развила као модел две велике економске целине (САД и ЕУ), била би значајна и за централизовање уређивања односа између држава и инвеститора. Крајњи очекивани резултат би била већа кохезија и доследност у примени права.

Ипак, на линији разматрања модела за решавање инвестиционих спорова: домаћи у односу на међународни суд, потребно је сагледати постојећи модел, односно „међурешење” које је комплементарно карактеру међународног инвестиционог права. Од посебног интереса је Међународни центар за решавање инвестиционих спорова (енг. *In-*

---

1 Доступно на адреси Европске комисије: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6059_en.htm.

ternational Centre for Settlement of Investment Disputes – ICSID),² као институционализовани систем у оквиру кога је омогућено појединцу да поднесе захтев за заштиту инвестиције директно против државе. Овај Центар креира комплетан и затворен систем, изолован од националних правних поредака.³ Иако се по броју поднетих и решених случајева, *ICSID* наметнуо као ауторитативни центар за решавање инвестиционих спорова, суочава се са проблемом легитимитета. Одлуке које се доносе су подвргнуте јавном преиспитивању усвојених решења, са императивом на конзистентности одлучивања у циљу очувања правне предвиљивости и сигурности. Поред тога, критике се тичу и разматрања да ли је *ICSID* неравноправан систем, креиран на премиси заштите права инвеститора, без узимања у обзир других неинвестиционих питања и питања од јавног значаја у држави домаћину. Односно, *ICSID* се перципира као систем заснован на проинвеститорским тенденцијама,⁴ и који иде на штету националних интереса, уводећи у приватну сферу спорове који су есенцијално питања од јавног интереса.⁵ Успех, односно даље функционисање Центра зависи од пристанка држава на чланство у *ICSID*-у⁶, односно од тога да ли међународна заједница и даље верује у његов легитимитет.⁷ Зато је од суштинског значаја одговорити на питање зашто државама одговара овај метод за решавање инвестиционих спорова.

Овај рад анализира решења у *ICSID* Конвенцији која су усвојена управо да би омогућила државама да се по *opt-in* моделу одреде за модел решавања спорова за који процене да им највише одговара. Током трајања Центра, иако је *ICSID* Конвенција остала неизмењена, решавање спорова је добило потпуно другачији квалитет – да ли таква промена значи да је функција овог Центра ишла у корак за захтевима

---

2 Основан 1965. године Конвенцијом о решавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава (у даљем тексту: *ICSID* Конвенција).

3 Aron Broches, „Awards rendered pursuant to the ICSID Convention: binding force, finality, recognition, enforcement, execution”, *ICSID review*, Vol. 2, No. 2/1987, 288.

4 Charles N. Brower, Stephen W. Schill, „Is Arbitration a Threat or a Boon to the Legitimacy of International Investment Law”, *The Chicago Journal of International Law*, Vol. 9/2008, 472.

5 Pauwelyn Joost, „At the edge of chaos? Foreign investment law as a complex adaptive system, how it emerged and how it can be reformed”, *ICSID Review*, Vol. 29, No. 2/2014, 380.

6 Pierre Lalive, „Absolute finality of arbitral awards”, *Revista internacional de arbitragem e Conciliação*, 2008, 1.

7 Tai-Heng Cheng, „Precedent and Control in Investment Treaty Arbitration”, *Fordham International Law Journal*, Vol. 30/2007, 5.

времена у ком егзистира, или је довела до нарушавања његовог међународног ауторитета и легитимитета, питање је које захтева значајно шире разматрање. Ипак, овај рад настоји да покаже следеће значајне елементе – *ICSID* Конвенција показује флексибилност која погодује интересима и држава домаћина и инвеститора, а ипак је његово функционисање предмет критике. Са друге стране, рад приказује да се одлуке које се у оквиру *ICSID*-а доносе, функционално приближавају судским одлукама. На основу таквих анализа, остаје главна недоумица: ако се доводи у питање систем за решавање спорова попут *ICSID*-а, који функционално преузима карактеристике судског, којим аргументима се може оправдати увођење праве међународне судске институције? Такође, није од мањег значаја ни да ли би судска институција била у складу са особеностима међународног инвестиционог права.

II Кључне карактеристике *ICSID*-а

Отвореност националних економија иностраном тржишту и излагање унутрашњих питања међународном окружењу су тековине модерног времена, које су државе стварале упоредо са развојем сопствених капацитета и бригом о домаћим проблемима. Глобализација је у континуираном процесу модификовала, обликовала и усмеравала развој економских односа на међународној пословној сцени. Актери на интернационалном тржишту су, учешћем у овом процесу, постали и учесници у креирању и обликовању правног оквира у који су смештене њихове пословне активности. Део тог оквира је и систем за решавање спорова, чија су основна обележја прилагођена односима из којих је настао.

Као модел система за решавање спорова који настају поводом страних инвестиција развиле су се арбитраже, које су постале први избор,⁸ односно преовлађујући модел у пословном свету.⁹ Односи у пословном друштву које је никло као продукт глобализације се одликују убрзаношћу, па су као услов *sine qua non* захтевали решавање спорова које ће, пре свега, бити ефикасно. Арбитражни поступак се показао као метод који омогућава балансирање одређених суштинских елемената ефикасности: времена које је потребно да се реши спор, трошко-

8 Susan Franck, „Role of International Arbitrators”, *ILSA Journal of International & Comparative Law*, Vol. 12/2005, 1.

9 P. Lalive, 1.

ва, коначности донете одлуке; тако да буду у служби пословних интереса страна у спору. Основни концепт на коме је базиран овај поступак је да резултат арбитраже треба да буде одлука, за чије доношење, утрошена средства не превазилазе користи.¹⁰

ICSID је замишљен као систем који треба да ослободи међународне пословне и инвестиционе токове гломазних механизма дипломатске заштите и мреже националних судова. Наиме, ови механизми редовно не укључују искључиво процену стања права инвеститора, већ политичку цену заштите и једностранни национални интерес. *ICSID*, посматрано у овом контексту, уводи ефикасни систем заштите права инвеститора, у коме пословни субјект има могућност директног приступа форуму за решавање спора у коме самостално иступа као равноправна страна. Асиметричан однос је тиме, формално, доведен у баланс, барем што се тиче питања процедуре. *ICSID* је управо и замишљен као деполитизован форум, минималистички пројекат ослобођен идеолошких расправа.¹¹

Да би државе имале интерес да приступе оваквој Конвенцији, поред прокламивних циљева о међународној сарадњи, промоцији инвестиционих токова и развоја, од значаја је и општи концепт: материјална права немају суштински значај ако не постоје механизми за њихову примену, односно, механизми за њихову заштиту. Креирање функционалног система заштите, у том смислу, у складу је са промоцијом инвестирања. Поред тога, *ICSID* Конвенција пружа државама оно што се у литератури назива „пет слојева флексибилности”,¹² који узимају у обзир интерес и специфичан положај суверена у инвестиционим подухватима: 1) чл. 21 ст. 1 *ICSID* Конвенције прописује да је за заснивање надлежности Центра потребна писана сагласност страна у спору; 2) према чл. 25 ст. 4, држава потписница може одлучити да одређене врсте спорова не стави у надлежност Центра; 3) право на покретање спора је признато и држави потписници и инвеститору (чл. 36 ст. 1 *ICSID* Конвенције); 4) држава потписница може захтевати да се исцрпе локална административна или судска средства као услов пристанка на арбитражу (чл. 26 *ICSID* Конвенције) и 5) према чл. 42 *ICSID* Конвенције стране имају право избора права према коме ће се спор ре-

10 Lars A. Markert, „Improving efficiency in investment arbitration”, *Contemporary Asia Arbitration Journal*, Vol. 4, No. 2/2011, 242.

11 P. Joost, 393.

12 P. Joost, 394.

шити, а ако о томе не постигну сагласност, примениће се право државе потписнице која је страна у спору и одговарајући прописи међународног права.

Током примене Конвенције, показало се да ова флексибилност делује двосмерно, не само у односу према државама, већ и односу према инвеститорима. Није била уобичајена пракса изузимања одређених врста спорова из надлежности *ICSID*-а, нити захтев држава домаћина за исцрпљивањем домаћих правних лекова. Поред тога, државе су редовно, кроз потписивање Билатералних споразума о подстицању и заштити страних улагања (у даљем тексту: БИТ), уговарале *ICSID* као форум за решавање спорова. То практично значи да није потребна додатна сагласност државе за формирање његове надлежности, јер је већ садржана у БИТ-у, па инвеститори могу подносити захтеве у свако доба. Са друге стране, уколико би се државе појављивале као покретачи поступка, морале би да прибаве посебну писану сагласност инвеститора за заснивање надлежности *ICSID*-а.¹³

ICSID Конвенција, као систем за решавање инвестиционих спорова, показивала је тренд универзалне примене. Без мењања самог текста Конвенције, концепт система се мењао тако да погодује захтевима корисника и развојних тенденција у инвестиционим односима. На основу потписаног БИТ-а и у њему изражене сагласности за заснивање надлежности *ICSID*-а, инвеститори су добили могућност да иступају против држава позивајући се на међудржавни споразум (БИТ), без потребе закључивања посебног инвестиционог уговора са државом домаћином. Како се у литератури наводи,¹⁴ таква намера није постојала у време креирања *ICSID* Конвенције, али је током времена постала стандардна пракса. Према томе, инвестициони спорови у оквиру *ICSID*-а воде порекло из инструмента јавног права. Тиме су се претворили у „арбитраже без приватности”.¹⁵

Током времена, правна природа инвестиционих спорова који се износе пред *ICSID* трибунале је промењена. То више није заштита страних инвеститора од експропријације, већ разматрање регулатор-

---

13 *Ibid.*

14 Charles N. Brower, Shashank P. Kumar, „Investomercial Arbitration: Whence Cometh It? What Is It? Whither Goeth It?”, *ICSID Review*, Vol. 30, No. 1/2015, 44.

15 P. Joost, 401.

них овлашћења државе.¹⁶ Управо ова карактеристика инвестиционих спорова чини окосницу разликовања комерцијалних од инвестиционих арбитража. Природа спорова је опредељена дуалном улогом државе, као стране у инвестиционом споразуму и као суверена са регулаторним моћима. Иако у инвестиционе споразуме улазе на основу *iure gestionis* овлашћења, коришећењем *de iure imperii* ауторитета, изменом своје регулативе, државе могу да промене правни режим инвестиције, ограничавајући или нарушавајући тиме права инвеститора.¹⁷ Кроз одлучивање о нарушавању стандарда третмана инвестиције који су предвиђени БИТ-ом, трибунали неминовно морају да анализирају и регулаторне активности државе. При том, оно што се некад сматрало једним од основних прерогатива суверене власти, а то је уређивање односа на сопственој територији, постаје девалвирано, чињеницом да кроз доказивање да је захтев инвеститора у спору неоснован, државе морају да оправдавају и образлажу мере које предузимају на основу јавних овлашћења.

Водећи се могућношћу да инвеститори покрену спор против државе и то на основу међудржавног споразума, и узимајући у обзир правну природу инвестиционих спорова, односно питања којима се они баве, може се закључити да *ICSID* није ни чисто приватна, нити строго јавна арбитража. Она је пре феномен који комбинује систем за решавање спорова базиран на приватном уговору и систем базиран на међудржавном споразуму, тако да се њихове одлике допуњују, са циљем свођења на минимум политичке ризике и обезбеђивања стабилног, независног и предвидљивог правног режима за прекограничне токове капитала.¹⁸

III Правна природа арбитражне одлуке

Опредељивање за арбитраже као модел за решавање спора је најпре било мотивисано могућношћу да спор решавају арбитражи који су специјализовани за индустријска питања и имају смисла за међународно пословање. Развој међународне економије и сложеност међународних пословних операција, водили су захтеву за софистициранијим механизмима за решавање спорова.¹⁹ Стране у спору захтевају све већу

---

16 *Ibid.*, 408.

17 C. Brower, S. Kumar, 38.

18 *Ibid.*, 36.

19 S. Franck, 6.

стручност и оптирају за неутрални процес који ће омогућити да исход спора буде правно заснован, а дискреција арбитра везана правилима процедуре и материјалним правом које треба применити на чињенице конкретног случаја.

Арбитраже су од једноставних, ефикасних метода за решавање спорова, чије је формирање и функционисање подређено искључиво странама у спору, еволуирале у комплексне системе. Таква промена у комбинацији са измењеном природом инвестиционих спорова, која приближава арбитраже домену јавног права, основ су за разматрање правне природе донетих одлука у овим поступцима. Постоји неколико теорија које покушавају да дају одговор на ово питање: 1) уговорна теорија, према којој су арбитраже резултат споразума између страна у спору – арбитражна одлука као исход тог споразума је уговор арбитра који су они склопили поступајући као агенти страна у спору; 2) јурисдикциона теорија која функционално изједначава судије и арбитра – арбитра обављају судску функцију, па према томе одлукама које они доносе се мора дати ефекат судских одлука; 3) *sui generis* теорија која покушава да помири претходне две, и према којој арбитража има свој основ у споразуму страна, али кроз њено функционисање усваја одлике судске функције, па је њен исход, односно донета одлука, сличан одлуци суда и 4) аутономна теорија која посматра арбитраже као комплетни систем, према чему арбитражна одлука није исто што и одлука суда, нити се арбитражни споразум може посматрати као било који други уговор; арбитража је заснована на аутономији воља страна, али је одобрена од стране националних система, а аутономију црпе из међународне арбитражне институције.²⁰

Развој арбитража, поготову у оквиру *ICSID* система, у процедури која је подвргнута процедуралним правилима, и у којој је дискреција арбитра везана правом, означава формализацију арбитража и суштински их конципира у метод који се приближава судском начину решавања спорова.²¹ Одлуке које арбитраже доносе се сматрају аналогним судским одлукама, чиме се арбитраже утврђују као значајна алтер-

---

20 Loukas A. Mistelis, „Award as an Investment: The Value of an Arbitral Award or the Cost of Non-Enforcement”, *ICSID Review*, 28.1, 2013, 68.

21 S. Franck, 6.

натива судском поступку.²² У литератури се описују као „*de facto* и *de jure* судске одлуке са транснационалним ефектом.”²³

Између судског и арбитражног метода за решавање спора се свакако не може ставити знак једнакости. Овлашћења судија и арбитра ра имају другачији основ, ограничења њиховог ауторитета такође, одговорност за функцију коју обављају и одлуке које доносе је другачије конципирана, профилишу се за посао који обављају на потпуно другачији начин. Међутим, теорије о правној природи арбитражних одлука, као и релевантна литература, говоре у прилог томе да се може сматрати да су арбитраже еволуирале у системе које претендују да се функционално изједначе са судским процедурама.

Овакве прокламације немају суштински значај за арбитражни систем решавања спорова, осим ако им се не додели одговарајући практични ефекат. Конкретно, арбитражна одлука би била само инструмент који садржи запис о одлуци арбитра, да не постоји ефикасан механизам њене примене.²⁴ Зато се истиче да су кључни значај и централна замисао приликом креирања *ICSID* Конвенције, садржани у чл. 54 Конвенције.²⁵ Овим чланом је прописано да ће свака држава потписница признати као обавезну одлуку донету на основу ове Конвенције и извршиће на својој територији новчане обавезе одређене том одлуком као да је то коначна пресуда суда те државе. Овим чланом, *ICSID* Конвенција је дала арбитражним одлукама правну снагу и определила правну природу одлуке, као функционалну судску. Са строго правног аспекта, одлука која се може директно извршити је одлука највећег правног ауторитета.²⁶ Тај ауторитет се додатно наглашава још једним нивоом одговорности. Неизвршење одлуке донете у оквиру *ICSID*-а се неће посматрати само као непридржавање обавезе према другој страни у спору, већ и као кршење *ICSID* Конвенције и биће третирано као понашање у супротности са међународно преузетим обавезама према другим државама уговорницама.²⁷

22 L. Mistelis, 67.

23 *Ibid.*, 70.

24 *Ibid.*, 65.

25 A. Broches, 299 и 316.

26 Christian J. Tams, „Is There A Need for an ICSID Appellate Structure?“, *The International Convention for the Settlement of Investment Disputes: Taking Stock After*, Vol. 40/2009, 241.

27 Tsai-Yu Lin, „Systemic Reflections on Argentina’s Non-Compliance with ICSID Arbitral Awards: A New Role of the Annulment Committee at Enforcement?“, *Contemporary Asia Arbitration Journal*, Vol. 5, No. 1/2012, 4.

IV Карактеристике међународног инвестиционог права

Међународно инвестиционо право је фрагментирани систем права, који нема ослонац у мултилатералној конвенцији или у универзалној међународној организацији (какав је то случај, рецимо, са Међународним трговинским правом и Светском трговинском организацијом). Напротив, оно је резултат историјских околности и развијало се кроз: процес деколонизације и генералну аверзију неразвијених земаља према страном капиталу током педесетих до седамдесетих година, затим кроз кризу везану за огроман јавни дуг у земљама латинске Америке током осамдесетих година, крај хладног рата, формирање *ICSID*-а, закључивање огромног броја БИТ-ова, аргентински финансијски крах и велики „талас” спорова између држава и инвеститора који су изнети пред *ICSID* од 2000. године надаље. Кроз низ БИТ-ова, формираних међународних институција и арбитража које се баве овом облашћу, инструменте меког права, инвестиционо право се прилагођавало околностима и изграђивало кроз појединачне, одвојене кораке. Сви ови засебни делови чине комплекс који познајемо као Међународно инвестиционо право. То је по природи хибридна творевина између домаћег и међународног, приватног и јавног права. Контроверзно, ова област права функционише као да има сопствену *sui generis* структуру, у чијој основи је кохерентност, која, без обзира на недостатак глобалне контроле и централизованог система, наставља континуитет свог развоја и уређивања читаве једне сфере односа.²⁸

V Закључак

Преиспитавање легитимитета *ICSID*-а, повлачење појединих држава из чланства,²⁹ као и чињеница да бројне државе које су економски значајни чиниоци на међународном тржишту нису приступиле *ICSID*-у³⁰, очигледни су индикатори да усвојена решења у *ICSID* Конвенцији треба анализирати и размотрити могућност њихове измене. Најзад, не треба занемарити могућност да су и односи у међународној заједници ескалирали у правцу који захтева нови приступ у њиховом регулисању. Право је жив механизам који не постоји као самодовољни

28 Р. Joost, 386.

29 Еквадор и Боливија, подаци доступни на адреси *ICSID*-а: <https://icsid.worldbank.org/apps/ICSIDWEB/Pages/default.aspx>.

30 Бразил, Канада, Индија, Мексико, Русија, подаци доступни на адреси *ICSID*-а: <https://icsid.worldbank.org/apps/ICSIDWEB/Pages/default.aspx>.

систем, изолован од друштвених прилика. Напротив, он их осликава, оне су предмет његовог деловања. Поготову Међународно инвестиционо право, које није никло као универзални међународни компромис, већ као резултат потребе пословног света, развијајући кроз различите историјске прилике своју контроверзну стихијску организацију.

Механизми за решавање спорова у сфери инвестиционих односа, свакако морају да иду у корак са граном материјалног права чијој заштити служе. Ако се узму у обзир анализирани елементи: да *ICSID* нуди флексибилност, могућност укључивања разматрања јавног интереса (кроз измењену правну природу инвестиционих спорова) и то задржавајући правни ауторитет донетих одлука; може се закључити да структура *ICSID*-а показује својеврстан сензибилитет за основне карактеристике Међународног инвестиционог права. У основи, *ICSID* је арбитража и почива на сагласности страна у спору. На тај начин не претендује да државе у потпуности лиши суверене власти у делу који се тиче решавања спорова. Са друге стране, *ICSID* није класична арбитража која дозвољава странама у спору да имају потпуну контролу над процесом доношења одлука и над исходом спора.³¹ Тиме се балансира однос према страним инвеститорима који су у асиметричном положају. Поред тога, инвеститорима је омогућен директан приступ и покретање процедуре на основу повреде инструмента јавног права (међудржавног споразума). Кроз посебне нивое флексибилности, *ICSID* показује комплексност система, обезбеђујући тиме механизме за адекватно укључивање и разматрање појединачних фрагментираних делова међународног инвестиционог права и конфронтирајућих интереса у њима садржаних. При том, нема одлике лабавог система већ правни ауторитет Центра у оквиру кога се односе одлуке које се функционално изједначавају са судским.

У живим системима који се константно развијају и мењају, не треба претендовати да ствари остају исте. И можда *ICSID* треба мењати. Али, потребна је и доза опреза када је у питању увођење Међународног инвестиционог суда. Заправо, питање је да ли ће то водити у један гломазан систем чије основна структурална идеја није заснована на истим премисама као и Међународно инвестиционо право, које је по природи децентрализовано. Може се разматрати идеја да међународне судије, седећи као функционери сталног тела, могу да допринесу

---

31 C. Brower, S. Schill, 492.

унификацији, односно дефрагментацији овог дела права. Историја је показала да су такви покушаји били неуспешни. Иако се *ICSID* одазвао позивима за већом транспарентношћу, што је погодовало јачању доктрине о *de facto* прецедентима, ипак *stare decisis* принцип није правило у арбитражном праву. Чињеница је, такође, да БИТ-ови углавном имају стандардизовану садржину, са истим општим принципима и основним начелима којима се уређује третман страних инвеститора. Ипак, развија се нова пракса, да уместо неодређених и декларативних одредби, БИТ-ови садрже прецизне одредбе којима се јасно и једнозначно уређују права и обавезе страна уговорница. Најзад, без обзира на потребу да се уједначи тумачење истих начела и принципа, сваки БИТ је посебан правни инструмент дизајниран да одговара специфичним интересима страна које га закључују. *ICSID* садржи механизме који ту специфичност могу да препознају, а остаје питање да ли ће то бити могуће постићи кроз стандардизовање процедура путем увођења међународне судске институције.

Дух међународног инвестиционог права, каналисан кроз структуру *ICSID*-а и правну снагу донетих одлука, дају снажне аргументе да између суда и арбитраже, избор за решавање међународних инвестиционих спорова и даље треба да буде институционализована и структурирана арбитража.

Kristina ANĐELIĆ

PhD student at the Faculty of Law University of Niš

**INTERNATIONAL CENTRE FOR SETTLEMENT
OF INVESTMENT DISPUTES (*ICSID*)
AS A COMPROMISE BETWEEN THE JUDICIAL
PROCEEDINGS AND ARBITRATION**

Summary

Among the available models for settlement of investment disputes, judicial proceedings and arbitration, are perceived as conflicting, given that the courts are the embodiment of the state power, and arbitration means voluntary delegation of sovereignty. The dualism of court proceedings and arbitra-

tion, understood as the antagonistic relationship, gains in importance with the birth of the idea for forming the International Investment Court. On the line between these competing models for the settlement of investment disputes lies ICSID, as a compromise. Display of certain key features of ICSID: level of flexibility built into the ICSID Convention, the legal authority of the awards which functionally operate as court decisions, the hybrid nature of ICSID proceedings and the possibility of adaptation to fragmented international investment law; offers the idea that a structured arbitration such as ICSID, is as an optimal model for the settlement of investment disputes.

Key words: *investment disputes, arbitration, judicial proceeding.*